

Informacija o ispunjavanju obaveza definisanih kroz pregovaračko poglavlje 33 - Finansijske i budžetske odredbe sa Predlogom revidiranog akcionog plana za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava Evropske unije u Crnoj Gori i definisanim obavezama institucija nosioca aktivnosti za ispunjavanje mjera iz Akcionog plana

Pregovaračko poglavlje 33 – Finansijske i budžetske odredbe obuhvata pravila o vlastitim sredstvima koja predstavljaju finansijske prihode budžeta Evropske unije. Budžetska sredstva Evropske unije prikupljaju se iz tri osnovne vrste prihoda: tradicionalnih vlastitih sredstava (prihodi od carina, uključujući carina na poljoprivredne proizvode i akcize na šećer), vlastitih sredstava po osnovu poreza na dodatnu vrijednost (PDV) i vlastitih sredstava iz uplata država članica na temelju bruto nacionalnog dohotka.

Prihodi iz tradicionalnih vlastitih sredstava pokrivaju 15% prihoda u budžetu Unije. Od prikupljenih finansijskih sredstava države članice zadržavaju 25% u vlastitim, nacionalnim budžetima, a ostalih 75% izdvaja se u budžet Evropske unije. Iz ostalih izvora država članica u budžet EU izdvaja se manji dio. To su uplate po osnovu prihoda od PDV koji se ubiraju u državama članicama i svojim malim dijelom pripadaju EU. Riječ je o finansijskim doprinosima država članica u visini od 0,5% prihoda od PDV-a prema usklađenoj poreskoj osnovici i uplate na osnovu visine bruto društvenog proizvoda država članica.

Uplate sopstvenih sredstava koje se temelje na BND-u su najvažniji izvor prihoda Evropske unije i čine gotovo tri četvrtine njenih ukupnih prihoda. Prihodovna strana budžeta, kao i raspodjela finansijskog tereta među članicama, definiše se prihvatanjem godišnjih budžeta. Godišnji budžet se planira u okviru Finansijske perspektive – višegodišnjeg finansijskog okvira za budžetske prioritete tokom srednjoročnog razdoblja – koje se primarno bavi rashodnom stranom budžeta, odnosno programima koji se finansiraju iz zajedničkog budžeta Unije.

Od prvog dana članstva Crna Gora će uplaćivati potrebne doprinose u zajednički budžet Evropske unije čime će steći mogućnost da koristi određeni iznos rashoda Unije iz Kohezijskog fonda i strukturnih fondova.

Crna Gora je na Međuvladinoj konferenciji u Briselu u decembru 2014. godine otvorila pregovore o pristupanju u poglavlju 33, a do pristupanja u obavezi je da uspostavi koordinacionu strukturu i pravila za sprovođenje kako bi se obezbijedilo ispravno izračunavanje, naplata, predviđanje, isplata i kontrola sopstvenih resursa i izvještavanje EU o sprovođenju pravila o sopstvenim sredstvima.

Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. jula 2018. godine razmotrila je Informaciju o planu ispunjenja završnog mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 33 – Finansijske i budžetske odredbe i zadužila Ministarstvo finansija da u I kvartalu 2019. godine pripremi i Vladi dostavi revidirani akcioni plan za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava Evropske unije u Crnoj Gori, sa definisanim obavezama institucija nosioca aktivnosti za ispunjavanje mjera.

VLADA CRNE GORE

PREDLOG REVIDIRANOG AKCIONOG PLANA
ZA USPOSTAVLJANJE SISTEMA SOPSTVENIH SREDSTAVA EVROPSKE UNIJE U CRNOJ GORI

POGLAVLJE 33- FINANSIJSKE I BUDŽETSKE ODREDBE

Mart 2019

1. OPŠTI ADMINISTRATIVNI USLOVI U OBLASTI SOPSTVENIH SREDSTAVA

CIJ	PLANIRANE AKTIVNOSTI	NADLEŽNO TIJELO	ROK	IMPLEMENTACIJA AKTIVNOSTI
<p>JAČANJE ADMINISTRATIVNIH KAPACITETA U OBLASTI KOORDINACIJE SISTEMA SOPSTVENIH SREDSTAVA EUROPSKE UNIJE</p>	<p>Kadrovsko jačanje Direkcije za koordinaciju i upravljanje sopstvenim sredstvima Evropske Unije (EU)</p> <p>Proučavanje iskustava funkcionisanja sistema sopstvenih sredstava EU u drugim zemljama članica EU</p>	<p>Ministarstvo finansija (MF), Direktorat za državni budžet (DG Budžet), Direkcija za koordinaciju i upravljanje sopstvenim sredstvima EU (Direkcija)</p> <p>MF, Direktorat za državni budžet, Direkcija za koordinaciju i upravljanje sopstvenim sredstvima EU</p>	<p>Kontinuirano</p> <p>Kontinuirano</p>	
<p>DEFINISANJE PROCEDURA SISTEMA UPRAVLJANJA SOPSTVENIM SREDSTVIMA EU U CRNOJ GORI (CG)</p>	<p>Izrada Smjernica/Priručnika za upravljanje sistemom sopstvenih sredstava EU u Crnoj Gori</p>	<p>MF, Direktorat za državni budžet, Direkcija</p>	<p>2020/2021</p>	<p>TWINNING LIGHT PROJECT</p>
<p>RAZVOJ ODGOVARAJUĆEG NIVOA ADMINISTRATIVNIH KAPACITETA ZA ISPRAVNO PROJEKTOVANJE POJEDINIHR VRSTA SOPSTVENIH SREDSTAVA</p>	<p>Definisanje modela za procjenu sopstvenih sredstava</p>	<p>MF, Direktorat za državni budžet, Direkcija</p>	<p>2020/2021</p>	<p>TWINNING LIGHT PROJECT</p>

<p>OTVARANJE RAČUNA ZA SOPSTVENA SREDSTVA NA IME EVROPSKE KOMISIJE (EK) U CENTRALNOJ BANCII CRNE GORE</p>	<p>Prikupljanje i razmjena iskustava sa zemljama članicama EU i izrada materijala vezanog za otvaranje i operacije vezane za račun za sopstvena sredstva EU</p> <p>Zahtjev za otvaranje računa</p> <p>Tehničko otvaranje računa</p> <p>EK seminar u vezi aktivnosti za sopstvena sredstva na računima</p>	<p>Centralna banka Crne Gore (CBCG)</p> <p>MF – Direktorat za državni trezor</p> <p>CBCG</p> <p>Direktorat za državni budžet</p>	<p>2021</p> <p>Prije ulaska u EU</p> <p>Prije ulaska u EU</p> <p>6 mjeseci prije ulaska u EU-budžet seminar</p>	
<p>RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA - EDUKACIJA I STRUČNO USAVRŠAVANJE</p>	<p>Radionice za pojedine oblasti sopstvenih sredstava EU</p> <p>Proučavanje strukture sistema sopstvenih sredstava, procedura i iskustava drugih zemljama članicama EU</p>	<p>MF – Direktorat za državni budžet - Direkcija, Direktorat za državni trezor, Uprava carina (UC), Poreska uprava (PU), Uprava za statistiku (MONSTAT)</p> <p>MF – Direkcija, Direktorat za državni trezor, Uprava carina, Poreska uprava, MONSTAT</p>	<p>2020/2021</p> <p>Kontinuirano</p>	<p>TWINNING LIGHT PROJECT</p>

IZMJENE I DOPUNE REGULATORNOG OKVIRA	Analiza najboljih praksi regulatornog uređenja oblasti sopstvenih sredstava EU u zemljama članicama	MF – Direkcija	2020/2021	TWINNING LIGHT PROJECT
	Analiza nacionalne regulative koja reguliše pitanje upravljanja sistemom sopstvenih sredstava EU u Crnoj Gori i eventualno predlaganje izmjena i dopuna postojeće regulative	MF – Direkcija	2020/2021	TWINNING LIGHT PROJECT

2. TRADICIONALNA SOPSTVENA SREDSTVA

CILJ	PLANIRANE AKTIVNOSTI	NADLEŽNO TIJELO	ROK	IMPLEMENTACIJA AKTIVNOSTI
USPOSTAVLJANJE INFORMACIONOG SISTEMA (IS) I PROCEDURA ZA VOĐENJE RAČUNA A I B	<p>Shodno preporukama iz izvještaja DG Budžeta u “ Globalna procjena sposobnosti Crne Gore za Primenu sistema sopstvenih resursa“: Uspostavljanje projektnog tima (PT) čiji će osnovni zadatak biti definisanje i uspostavljanje postupaka potrebnih za vođenje A i B računa tradicionalnih sopstvenih sredstava(TSS)</p>	Uprava carina	Uspostavljano	Aktom UC 03/01 Broj: 1567/1 od 14. februar 2017. godine, obrazovan je Projektni tim Uprave carina za Poglavlje 33- Finansijske i budžetske odredbe
	<p>U cilju uspostavljanja računa A i B odrediti organizaciju cjelokupnog procesa upravljanja TSS, određivanje odgovornosti organizacionih jedinica uključenih u upravljenje sisitemom TSS, definisanje procedura i rokova u vezi knjiženja, obračuna, naplate plaćanja i izvještavanja , koordinacija između organizacionih jedinica koje su uključene u sistem TSS</p>	Uprava carina	Uspostavljeno	Aktom 02/03 Broj: D-15529/1 od 07.decembra 2015. godine, izvršena je organizacija i podjela zaduženja između organa i jedinica Uprave carina, u cilju uspostavljanja A i B računa; PT
	<p>Proučiti propise i zahtjeve EU koji se odnose na računovodstveni sistem TSS</p>	Ministarstvo finansija - Uprava carina	Q4 2019	PT/ TAIEX/ CUSTOMS 2020
	<p>Izrada analize pravila računovodstva sistema TSS-a na osnovu A i B računa, u skladu sa iskustvima</p>	Ministarstvo finansija - Uprava carina	Q4 2019	TAIEX/ CUSTOMS 2020

	<p>stečenim iz radnih posjeta u zemljama članicama EU</p> <p>Pripremne radnje u vezi izmjene i dopune Carinskog zakona ili drugih propisa kojim bi se regulisalo prinudno izvršenje na pokretnim ili nepokretnim stvarima (s obzirom da je, shodno čl. 226 Zakon o carinama, propisana prinudna naplata na novčanim potraživanjima koje sprovodi CBCG), kojem treba prilagoditi i računovodstvenu evidenciju</p> <p>Definisati i označiti prihode za svrstavanje na posebnim računima A i B, shodno tome da li su potraživanja –plaćena, neplaćena, obezbijeđena, neobezbijeđena ili osporavana</p> <p>Pripremne aktivnosti za donošenje Uputstva za primjenu sistema TSS EU, u UC CG. Uputstvom bi bili precizirani izvori TSS, računi TSS (A i B) nastanak potraživanja, rokovi za knjiženje, evidentiranje potraživanja na račune A i B, obrasci za izvještavanje za potrebe Uprave carina</p> <p>Izrada Uputstva za primjenu sistema TSS EU u UC CG. Uputstvom bi bili precizirani izvori TSS, računi TSS (A i B) nastanak potraživanja, rokovi za knjiženje, evidentiranje potraživanja na račune A i B, obrasci</p>	<p>Ministarstvo finansija - Uprava carina, Poreska uprava</p> <p>Uprava carina</p> <p>Ministarstvo finansija - Uprava carina</p> <p>Ministarstvo finansija - Uprava carina</p>	<p>Q4 2019</p> <p>Q4 2019</p> <p>Q2 2020</p> <p>Q3 2020</p>	<p>PT/ TAIEX/ CUSTOMS 2020</p> <p>TAIEX /CUSTOMS 2020</p> <p>TAIEX CUSTOMS 2020</p> <p>UC</p>
--	---	--	---	---

	<p>za izvještavanje za potrebe Uprave carina</p> <p>Specifikacija funkcionalnih zahtjeva (tehnička specifikacija i procedure nabavke) za uvođenje aplikacije vođenje računa A i B, sistem izvještavanja i dogradnju postojeće aplikacije</p> <p>Dogradnja postojećeg IS, kao i dopuna u dijelu izvještaja naknadne kontrole i izrada aplikativnog rješenja za automatsko generisanje izvještaja računa A i B u skladu sa Odlukom Komisije 97/245/EZ, sa implementacionim planom</p> <p>Usvajanje Uputstva za primjenu sistema TSS EU u UC CG. Uputstvom bi bili precizirani izvori TSS, računi TSS (A i B) nastanak potraživanja, rokovi za knjiženje, evidentiranje potraživanja na račune A i B, obrasci za izvještavanje za potrebe Uprave carina</p> <p>Na osnovu donešenog Uputstva o evidentiranju prava Zajednice i postupcima izvještavanja TSS, potrebno je sprovesti kroz računovodstveni sistem vođenje i upravljanje računima A i B i shodno tome razviti informatički sistem praćenja i kontrole računa A i B.</p>	<p>Uprava carina</p> <p>Ministarstvo finansija - Uprava carina</p> <p>Ministarstvo finansija - Uprava carina</p> <p>Ministarstvo finansija - Uprava carina</p>	<p>Q4 2020</p> <p>Q2 2021 Q2 2022</p> <p>Q4 2022</p> <p>Q4 2022</p>	<p>TAIEX/ CUSTOMS 2020</p> <p>TWINNING LIGHT PROJECT</p> <p>PT TWINNING LIGHT PROJECT</p> <p>TAIEX/ CUSTOMS 2020 TWINNING LIGHT PROJECT</p>
--	---	--	---	---

	<p>Testiranje informatičkog rješenja za račune A i B</p> <p>Implementacija dograđenog IS u pilot centru</p> <p>Interna revizija računovodstvenog sistema i informatičkog rješenja od strane interne revizije</p> <p>Edukacija službenika</p> <p>Vježba simulacije vođenja A i B računa</p>	<p>Uprava carina</p> <p>Uprava carina</p> <p>Uprava carina</p> <p>Uprava carina</p> <p>Uprava carina</p>	<p>Q4 2022</p> <p>Q1 2023</p> <p>Q2 2023</p> <p>Q4 2022</p> <p>Q1 2019 Q2 2019 Q3 2019 Q4 2019</p>	<p>TWINNING LIGHT</p> <p>Sektor 02</p> <p>UC</p> <p>UC</p> <p>PT</p>
<p>PRIPREMA SLUŽBE ZA USPOSTAVILJANJE SISTEMA IZVJEŠTAVANJA U VEZI SA TRADICIONALNIM SOPSTVENIM SREDSTVIMA KOJA SE PRIKUPLJAJU NA</p>	<p>Razrada i utvrđivanje postupaka potrebnih za pripremu pravila o godišnjem izvještavanju o rezultatima Komisije shodno član 17.5 Uredbe Vijeća 1150/2000</p> <p>Izvještavanje testiranja IT aplikacije</p>	<p>Ministarstvo finansija - Uprava carina</p> <p>Ministarstvo finansija - Uprava carina</p>	<p>Q2 2020</p> <p>Q4 2022</p>	<p>TAIEX, CUSTOM 2020</p> <p>UC</p>

OSNOVU REZULTATA OTKRIVENIH SLUČAJEVA PREVARA I NEPRAVILNOSTI	<p>Probno OWNRES izvještavanje za I kvartal 2017 sa opisom otkrivenih slučajeva i načinom prikupljanja podataka, u skladu sa Izvještajem DG Budget-a za 2016 godinu</p>	Uprava carina		PT/ TAIEX/ CUSTOM 2020 Izvršeno
	<p>Analiza izvještaja s opisom otkrivenih slučajeva prevara i nepravilnosti, te postupno uvođenje obaveze istog načina izvještavanja za cjelokupno carinsko područje Crne Gore</p>	Uprava carina	Q 2020	PT/ TAIEX/ CUSTOM 2020
	<p>Podnošenje simulacije izvještaja s opisom otkrivenih slučajeva prevara i nepravilnosti koji uključuju tradicionalna sopstvena sredstva u iznosu većem od 10.000 €</p>	Uprava carina	Q4 2019	PT/TAIEX/CUSTOM 2020
	<p>Seminar Evropske komisije o OWNRES programu i WOMIS IT programu</p>	Ministarstvo finansija - Uprava carina,(EK)	Prije ulaska u EU, prema Uputstvu Evropske Komisije	CUSTOM 2020
	<p>Izrada izvještaja o utvrđenim obavezama u naknadnim kontrolama, a za koje ne postoji osiguranje carinskog duga, te ih treba proknjižiti na račun B (dalji razvoj revizije nakon carinskog postupka)</p>	Uprava carina	Q4 2020 (kontinuirano)	PT/TAIEX/CUSTOM 2020

	Izradu izvještaja o zaplijenjenim robama putem OWNERS-a	Uprava carina	Q4 2019 (kontinuirano)	PT/ TAIEX,/ CUSTOM 2020
USKLAĐIVANJE UREDBE O SPROVOĐENJU CARINSKOG ZAKONA CG SA UREDBOM EU, SA POSEBNIM OSVRTOM NA USKLAĐENOST SISTEMA OTPISA CARINSKOG DUGA SA ČLANOM 17. (2) UREDBE VIJEĆA BR. 1150/2000 O SPROVOĐENJU ODLUKE 94/728/EZ, EUROATOM O SISTEMU SOPSTVENIH SREDSTAVA U ZAJEDNICI	Donošenje odgovarajućeg nacionalnog propisa u smislu usklađivanja sistema otpisa carinskog duga s članom 17.(2) Uredbe vijeća br. 1150/2000	Ministarstvo finansija - Uprava carina	Q4 2020	TAIEX/CUSTOM 2020
	Uspostavljanje i primjena sistema EU za otpis nenaplativih dugova (procedure)	Ministarstvo finansija - Uprava carina	Po pristupanju EU	TAIEX/ CUSTOM 2020
USKLAĐIVANJE CARINSKOG ZAKONA SA PRAVNOM TEKOVINOM EU	Usvajanje Zakona o izmjenama i dopunama Carinskog zakona kojim će se preuzeti odredba člana 220. stavka 2. tačka b. Carinskog kodeksa Zajednice	Ministarstvo finansija - Uprava carina	Q4 2020	TAIEX/ CUSTOM 2020
	Usvajanje Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe za sprovođenje Carinskog zakona kojima će se uskladiti odredbe Uredbe sa evropskim carinskim	Ministarstvo finansija - Uprava carina	Q2 2021	TAIEX/ CUSTOM 2020

propisima u pogledu visine iznosa do kojih se neće sprovesti naknadno knjiženje uvozne ili izvozne carine

Nastavak sprovođenja priprema Uprave carina za sprovođenje antidampinških mjera

Ministarstvo finansija - Uprava carina

Kontinuirano do pristupanja EU

TAIEX/CUSTOM 2020

3. SOPSTVENA SREDSTVA PO OSNOVU POREZU NA DODATNU VRIJEDNOST

CILJ	PLANIRANE AKTIVNOSTI	NADLEŽNO TIJELO	ROK	IMPLEMENTACIJA AKTIVNOSTI
OBRAČUN PROSJEČNE PONDERISANE STOPE PDV-A I POZITIVNIH I NEGATIVNIH NAKNADA	Izrada prve Tabele ponude i upotrebe (SUT), obračun teorijskog PDV-a i njegova raspodjela po proizvodima i aktivnostima u cilju stvaranja inputa za uključnje u SUT i obezbjeđenje neophodnih podataka za obračun prosječno ponderisane PDV stope od institucija statističkog sistema.	MONSTAT, Ministarstvo finansija i Poreska uprava Crne Gore	Decembar 2023	MONSTAT kontinuirano radi na pripremi i razvoju integrisanog sistema za kompilaciju Tabela ponude i upotrebe (SUT) uz podršku IPA projekata. SUT će biti polazna osnova za obračun prosječno ponderisane PDV stope.
IZRADA SIMULACIJE IZVJEŠTAJA O PDV-u	Izrada vježbe simulacije o PDV-u za 2014. godinu. Izrada vježbe simulacije o PDV-u (godina po izboru) Eksperimentalni obračun PPS	Ministarstvo finansija, MONSTAT i Poreska uprava Ministarstvo finansija, MONSTAT i Poreska uprava MONSTAT	30. mart 2016. godine Decembar 2023. godine	Realizovano MONSTAT je izračunao draft PPS samo za potrošnu kategoriju bruto domaćeg proizvoda: finalnu potrošnju domaćinstva (Household final consumption expenditure – HFCE) za referentnu 2014. godinu. Trenutno je u mogućnosti izračunati PPS za

Verifikacija vježbe simulacije od strane EK

Direktorat za državni budžet,
Poreska uprava, MONSTAT i
Eurostat

finalnu potrošnju domaćinstava, jer su podaci za ovu potrošnu kategoriju raspoloživi prema klasifikaciji individualne potrošnje prema namjeni (COICOP). U narednom periodu moguće je obračunati PPS na isti način i za druge referentne godine. U međuvremenu MONSTAT ulaže napor na razvoju integrisanog sistema za kompilaciju Tabela ponude i upotrebe kao i na poboljšanju sveobuhvatnosti obračuna BDP – a, što će biti dobra osnova za procjenu PPS za sve zahtjevane komponente BDP –a.

<p>USKLAĐENOST ZAKONA O POREZU NA DODATNU VRIJEDNOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EU</p>	<p>Zakon o porezu na dodatu vrijednost – usklađivanje s pravnom tekovinom EU u oblasti PDV-a i odredbama Direktive 2006/112/EZ.</p>	<p>Ministarstvo finansija – Poreska uprava</p>	<p>2019</p>	<p>U skladu s planom programa pristupanja Crne Gore, navodi se da će Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatnu vrijednost biti donešen u I kvartalu 2019. godine i na taj način će se nastaviti sa postepenim usklađivanjem Zakona o porezu na dodatu vrijednost sa pravnom tekovinom EU.</p>
---	---	--	-------------	---

4. SOPSTVENA SREDSTVA NA OSNOVU BRUTO NACIONALNOG DOHOTKA

CILJ	PLANIRANE AKTIVNOSTI	NADLEŽNO TIJELO	ROK	IMPLEMENTACIJA AKTIVNOSTI
USKLAĐIVANJE BDP-BND PODATAKA	Obračun bruto nacionalnog dohotka (BND) za 2018. godinu	MONSTAT	Septembar 2019	MONSTAT je obračunao i objavio rezultate bruto nacionalnog dohotka (BND) za period 2010 – 2017. godina u skladu sa ESA 2010 metodologijom. Izvršena je tranzicija od bruto domaćeg proizvoda (BDP) do bruto nacionalnog dohotka (BND) primjenom međunarodno propisane metodologije i podataka statistike platnog bilansa (BPM6) koja je u nadležnosti centralne banke Crne Gore.
	Pilot obračun BDP prema prihodnom metodu	MONSTAT	Decembar 2023	Uz podršku IPA projekata radi se na definisanju izvora i metoda za obračun BDP prema prihodnom metodu. Nastaviće se sa radom na analizi eksperimentalnih podataka i unaprjeđenje obračuna naknada zaposlenima.

	<p>Unapređenje obračuna sveobuhvatnosti BDP-a i BND što je kontinuirani proces koji će se nastaviti u narednom periodu uključujući i unapređenje kompilacije nelegalnih aktivnosti do kraja 2023. godine</p> <p>Priprema prvih tabela ponude i upotrebe</p>	<p>MONSTAT</p> <p>MONSTAT</p>	<p>Decembar 2023</p> <p>Decembar 2023</p>	<p>Obračunati BDP dijelom obuhvata procjenu sive ekonomije za pravne aktivnosti (podizvještavanje) kao i nelegalne aktivnosti. Kroz kontinuiranu IPA podršku nastavit će se sa radom na unapređenju izvora i metoda za kompilaciju BDP – a.</p> <p>MONSTAT je sproveo statističko istraživanje kojim je prikupio detaljne podatke o strukturi prihoda, rashoda i zaliha u novembru 2014. godine uz tehničku podršku IPA 2010 nacionalnog projekta. Rad na obračunu balansiranih tabela ponude i upotrebe nastavit će se kroz IPA 2013 nacionalni projekat. Rad na tabelama ponude i upotrebe započet je uz tehničku podršku IPA 2010 nacionalnog projekta i nastavljen je kroz kontinuiranu podršku IPA regionalnog projekta. Tabele ponude i upotrebe omogućavaju detaljnu</p>
--	---	-------------------------------	---	---

Ažuriranje dokumenata Inventar bruto nacionalnog dohotka (BND Inventar – GNI Inventory)

MONSTAT

Decembar
2023

analizu proizvodnje i upotrebe proizvoda i usluga; pruža informacije o izvorima ponude proizvoda u jednoj ekonomiji; pruža informacije o izvorima gdje se proizvodi, kao i ostali primarni faktori proizvodnje troše. Osnovni princip koji proizilazi iz dvije tabele jeste da ukupna ponuda proizvoda mora da odgovara ukupnoj upotrebi tih proizvoda.

MONSTAT je tokom 2017. godine pripremio prvu draft verziju dokumenta BND Inventar i dostavio Eurostat-u na uvid i komentare. U narednom periodu radiće se na ažuriranju BND inventara imajući u vidu kontinuirane aktivnosti na unaprjeđenju izvora i metoda za sveobuhvatnu kompilaciju agregata bruto domaćeg proizvoda i bruto nacionalnog dohotka. Ažuriranje BND Inventara biće podržano kroz IPA projekat.

5. PROTOKOL O POVLASTICAMA I IMUNITETU (PPI)

CILJ	PLANIRANE AKTIVNOSTI	NADLEŽNO TIJELO	ROK	IMPLEMENTACIJA AKTIVNOSTI
USKLAĐIVANJE SA DIREKTIVOM SAVJETA 2006/79 EZ OD 5. OKTOBRA 2006. GODINE O OSLOBOĐENJU POREZA NA UVOZ MALIH POŠILJKI ROBA NEKOMERCIJALNE PRIRODE IZ TREĆIH ZEMALJA.	Izmjene i dopune Zakona o porezu na dodatu vrednost (Ovo se, takođe, odnosi na izuzetke od akciza i PDV-a za isporuke diplomatama i međunarodnim organizacijama, kao što su NATO i EU delegacije u EU)	Ministarstvo finansija - Uprava carina	IV kvartal 2015	Realizovano
USKLAĐIVANJE SA DIREKTIVOM SAVJETA 2007/74/EU O OSLOBAĐANJU OD PDV-A I AKCIZA NA ROBU KOJA SE UVOZI ZA LJUDE KOJI PUTUJU IZ TREĆIH ZEMALJ	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o carinama Uredba o postupku za dobijanje oslobođenja od plaćanja carine	Ministarstvo finansija – Uprava carina Ministarstvo finansija – Uprava carina i Poreska uprava	Do pristupanja EU Do pristupanja EU	

Obaveze institucija nosioca aktivnosti za ispunjavanje mjera predviđenih Akcionim planom za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava Evropske unije u Crnoj Gori u predpristupnom periodu

Shodno definisanim aktivnostima u ispunjenju mjera sa ciljem njihovog blagovremenog i preciznog ispunjenja i rokom ispunjenja mjera, po poglavljima podijeljene su obaveze institucija nosioca aktivnosti

I OPŠTI ADMINISTRATIVNI USLOVI U OBLASTI SOPSTVENIH SREDSTAVA EVROPSKE UNIJE

U nadležnosti **Ministarstva finansija - Direktorata za državni budžet - Direkcije za koordinaciju i upravljanje sopstvenim sredstvima Evropske unije** definisane su obaveze jačanja administrativnih kapaciteta za koordinaciju sistema sopstvenih sredstava Evropske unije, definisanje sistema procedura upravljanja sopstvenim sredstvima Evropske unije u Crnoj Gori i razvoj odgovarajućeg nivoa administrativnih kapaciteta za ispravno planiranje pojedinih vrsta sopstvenih sredstava Evropske unije.

1. Jačanje administrativnih kapaciteta za koordinaciju sistema sopstvenih sredstava Evropske unije obuhvata:

- Kontinuirano jačanje administrativnih kapaciteta Direkcije za koordinaciju i upravljanje sopstvenim sredstvima Evropske unije, na osnovu preporuka Evropske komisije
- Proučavanje iskustava funkcionisanja sistema sopstvenih sredstava EU u drugim zemljama Evropske unije, na osnovu materijala dobijenih od pojedinih država članica Evropske unije i posjeta istima u obliku tehničkih konsultacija
- Kontinuirano prikupljanje informacije o napretku u sprovođenju aktivnosti i mjera od državnih institucija uključenih u sistem sopstvenih sredstava Evropske unije
- Koordinacija i saradivanje u izradi svih dokumenata/materijala vezanih za poglavlje 33
- Kontinuirano proučavanje dokumenata Evropske komisije o sistemu sopstvenih sredstava EU
- Učešće na studijskim putovanjima i seminarima povezanim sa sistemom sopstvenih sredstava EU

2. Definisane procedure sistema upravljanja sopstvenim sredstvima Evropske unije u Crnoj Gori obuhvata:

- Izradu Priručnika za sistem upravljanja sistemom sopstvenih sredstava Evropske unije u Crnoj Gori, kroz sprovođenje aktivnosti *twinning light* projekta
- Donošenje propisa o određivanju državnih institucija koja će osiguravati ispravno funkcionisanje sistema sopstvenih sredstava Evropske unije u Crnoj Gori

3. Razvoj odgovarajućeg nivoa administrativnih kapaciteta za ispravno planiranje pojedinih vrsta sopstvenih sredstava Evropske unije obuhvata:

- Definisane modele za procjenu sopstvenih sredstava i izračunavanje budžetskih ravnoteža, kroz sprovođenje aktivnosti *twinning light* projekta

- Kontinuirana izrada projekcije uplata/doprinosa Crne Gore u budžet Evropske unije na osnovu sopstvenih sredstava Evropske unije za potrebe nacionalnog budžeta, kao i za buduće učešće u radnim tijelima Evropske unije

4. *Razvoj ljudskih resursa – edukacija i stručno usavršavanje obuhvata*

- Održavanje radionica za pojedina područja sistema sopstvenih sredstava Evropske unije, u okviru *twinning light* projekta

U nadležnosti **Centralne banke Crne Gore** definisana je obaveza otvaranja računa za sopstvena sredstva Evropske unije na ime Evropske komisije kod Centralne banke.

Aktivnosti Centralne banke u cilju otvaranja računa za sopstvena sredstva Evropske unije u saradnji sa Direktoratom državnog trezora Ministarstva finansija obuhvataju:

- Razmjenu informacija o iskustvima odabranih država članica Evropske unije za potrebe otvaranja i operacije po računu za sopstvena sredstva Evropske unije za potrebe rukovodstva Centralne banke
- Organizaciju seminara Evropske komisije na temu operacija po računu za sopstvena sredstva Evropske unije
- Komunikaciju s Evropskom komisijom u cilju definisanja tehničkih detalja oko otvaranja i funkcionisanja računa Evropske komisije
- Tehničko otvaranje računa za sopstvena sredstva Evropske unije
- Donošenje Ugovora o otvaranju i vođenju računa vlastitih sredstava Evropske unije, kao i Ugovora o otvaranju i vođenju računa Evropske komisije u eurima između Centralne banke i Evropske komisije
- Testiranje operativnog okruženja računa za sopstvena sredstva Evropske unije

Operacionalizaciju navedenih obaveza u okviru Centralne Banke Crne Gore su Sektor za finansijske i bankarske operacije, Direkcija za pravne poslove, Direkcija za računovodstvo, kao i Sektor za platni promet i Direkcija za međunarodnu saradnju i evropske integracije, dok su organizacione jedinice koje će preuzeti koordinaciju aktivnosti u okviru navedenog Akcionog plana će biti Sektor za finansijske i bankarskeoperacije i Direkcija za međunarodnu saradnju i evropske integracije.

II TRADICIONALNA SOPSTVENA SREDSTVA

U nadležnosti **Ministarstva finansija, odnosno Direktorata za poreski i carinski sistem i Uprave carina** definisane su obaveze koje se odnose na uspostavljanje Informacionog sistema i procedura za vođenje računa A I B; uspostavljanje sistema izvještavanja u vezi tradicionalnih sopstvenih sredstava koja se prikupljaju na temelju rezultata otkrivenih slučajeva prevara i nepravilnosti; usklađivanje Carinskog zakona i

podzakonskih akata sa pravnom tekovinom Evropske unije, usklađivanje sistema administrativne saradnje u području naplate poreza i drugih javnih davanja sa direktivom Evropske unije i normativno uređenje postupanja sa javnim davanjima iz nadležnosti Uprave Carina i usklađivanje sistema administrativne saradnje u području naplate poreza i drugih javnih davanja sa direktivom Evropske unije

1. Uspostavljanje Informacionog sistema i procedura za vođenje A i B računa obuhvata:

- Uspostavljanje Projektnog tima čiji će osnovni zadatak biti definisanje i uspostavljanje nužnih postupaka za vođenje A i B računa tradicionalnih sopstvenih sredstava (TSS), u nadležnosti Direktora Uprave carina, sa jasno definisanim obavezama Projektnog tima, a što je uspostavljeno 14. februara 2017. godine.
- Organizacija i podjela zaduženja odgovornih službi u cilju uspostavljanja A i B računa tradicionalnih sopstvenih sredstava
- Definisanje i podjela zaduženja za buduće aktivnosti, nadležne službe za sprovođenje navedenog, i utvrđivanje metodologije za najefikasniji rad Projektnog tima
- Kontinuirano proučavanje propisa i zahtjeva vezanih uz A i B račune

Obaveze Projektnog tima

- Izraditi analizu s ciljem razumijevanja računovodstva TSS-a preko A i B računa, u skladu sa stečenim iskustvima iz radnih posjeta državama članicama Evropske unije (poređenje dobre prakse)
- Poređenje dobre prakse u skladu sa stečenim iskustvima iz radnih posjeta državama članicama EU te poređenje sa sadašnjim modelom računovodstvenog i informacionog sistema Uprave carina
- Aktivnosti Projektnog tima proširiti i na pilot područnu jedinicu
- Definirati i šifrirati prihode koji će se nalaziti na posebnim računima A i B – odvojiti računovodstveno prihode prema:
 - iznosima obaveza pokrivenih jemstvom
 - iznosima obaveza koji nisu pokriveni jemstvom
 - iznosima osporavanih obaveza
- Pripremne aktivnosti, kao i donošenje Uputstva za primjenu sistema TSS EU, u Upravi carina Crne Gore u kojem će biti specificirani izvori TSS-a, računi TSS-a (A, B), nastanak potraživanja, rokovi za knjiženje, razgraničenje knjiženja u Upravi carina, obrasci za različita izvještavanja za potrebe Uprave carina
- Specifikacija funkcionalnih zahtjeva za uvođenje aplikacije za vođenje računa A i B, sistem izvještavanja i dogradnju postojeće aplikacije.

- Nadogradnja postojećeg Informacionog sistema za izradu automatskog generisanja izvještaja računa A i B u formatu propisanom u Odluci Komisije 2009/504/EZ, Euratom, sa planom realizacije, putem *twinning light* projekta
- Izrada projektne dokumentacije upravljanja A i B računima
- Nakon prihvaćene projektne dokumentacije od strane Projektnog tima, razvoj same aplikacije od strane ugovornog partnera, koja će omogućavati utvrđivanje i knjiženje na A i B račune kao i izradu automatskog sastavljanja propisanih izvještaja
- Funkcionalno testiranje Aplikacije u pilot područnoj jedinici
- Nadogradnja informacionog sistema - Aplikacije za upravljanje A i B računima uvođenjem sistema za praćenje nenaplativih dugova
- Izrada predloga specifikacije zahtjeva za uvođenje sistema praćenja nenaplativih dugova u kojem bi se izdvajali i iznosi koji će služiti za procjenu nenaplativih iznosa, koje je potrebno prikazati u zadnjem tromjesečnom izvještaju računa B za prethodnu godinu
- Donošenje Upustva evidentiranju prava Unije i postupcima izvještavanja TSS u kojoj će biti specifikovani izvori tradicionalnih sopstvenih sredstava, A i B računima, nastanak potraživanja, rokovi za knjiženje, razgraničenja knjiženja u Upravi carina, obrasci za različita izvještavanja za potrebe Uprave carina, kroz sprovođenje aktivnosti iz *twinning light* projekata
- Izrada Upustva za upravljanje sistemom tradicionalnih sopstvenih sredstava Evropske unije u Upravi carina
- Na temelju Upustva o evidentiranju prava Unije i postupcima izvještavanja tradicionalnih sopstvenih sredstava, integracija A i B računa (IS aplikacija) u postojeći računovodstveni sistem
- Funkcionalno testiranje navedene Aplikacije prema specifikovanim poslovnim pravilima s ciljem provjere odgovara li Aplikacija za upravljanje A i B računima odgovara poslovnim zahtjevima Projektnog tima
- Probni rad u pilot područnoj jedinici, testiranja Aplikacije u radnom okruženju
- Postepeno uključivanje ostalih područnih jedinica u pilot projekat
- Donošenje korisničkih upustava za služenje Aplikacijom posebnih računa A i B i dostavljanje iste područnim jedinicama
- Testiranje i implementacija nadograđenog informacionog sistema u pilot centru
- Imenovati tim koji bi se sastojao od članova organizacionih jedinica nadležnih za IT sistem, finansije, obavezna davanja, unutrašnji nadzor kao i područne jedinice koja je nosilac pilot testiranja
- Postepeno uključivanje ostalih područnih jedinica u pilot projekat
- Revizija sistema dograđenog IS od strane interne revizije (Uvid u ažuriranja u Aplikaciji, izvršene obračune za A i B račune, povraćaje, kao i uključene podatke o prinudnim naplatama preko Poreske uprave)
- Edukacija službenika (Izrada predloga edukacije vezane uz Aplikaciju za upravljanje A i B računima s planom realizacije koji obuhvata sve organizacione jedinice Uprave carina, sprovođenje seminara/radionica radi dalje edukacije carinskih službenika za obavljanje poslova vezanih uz sistem

tradicionalnih sopstevnih sredstava Evropske unije u Crnoj Gori - primjena Upustva Uprave carina, korišćenje Aplikacije za upravljanje A i B računima, sastavljanje izvještaja vezanih za izvještavanje Evropske komisije, stručni sastanci predstavnika Projektnog tima Uprave carina sa službenicima koji su uključeni u poslove tradicionalnih sopstevnih sredstava iz svih područnih jedinica)

- Vježba simulacije A i B računa (Kontinuirana izrada simulacija kroz Aplikaciju, kontinuirana izrada simulacija unutar pilot projekta u Aplikaciji za upravljanje A i B računima, simulacije obračuna za račune A i B na nacionalnom nivou)

2. *Uspostavljanje sistema izvještavanja u vezi tradicionalnih sopstevnih sredstava koji se prikupljaju na temelju rezultata otkrivenih slučajeva prevara i nepravilnost, a u nadležnosti Uprave carina obuhvata:*

- Izrada godišnjih izvještaja o rezultatima inspeksijskih nadzora na osnovu Uredbe Vijeća br. 1150/2000, članak 17/5 koji će sadržavati podatke o detaljima, rezultatima, najvažnijim problemima i načelnim pitanjima
- Analiza izvještavanja s opisom otkrivenih slučajeva prevara i nepravilnosti te postupno uvođenje obaveze istovjetnog načina izvještavanja za cjelokupno carinsko područje Crne Gore
- Izrada obrasca za izvještavanje s opisom otkrivenih slučajeva prevara i nepravilnostima sa detaljnim upustvima o načinu popunjavanja i slanje istog svim organizacionim jedinicama na carinskom području Crne Gore
- Izrada i donošenje upustva za korisnike OWNRES sistema
- Podnošenje simulacije izvještaja s opisom otkrivenih slučajeva prevara i nepravilnosti koji uključuju tradicionalna sopstvena sredstva u iznosu većem od 10.000 €
- Kontinuirana izrada i dostava Evropskoj komisiji izvještaja o otkrivenim slučajevima prijevara i nepravilnosti
- Izrada Upustva za korisnike OWNRES sistema u Upravi carina
- Seminar Evropske komisije o OWNRES programu i WOMIS IT programa
- Izrada izvještaja o utvrđenim obavezama u naknadnim kontrolama, a za koje ne postoji osiguranje carinskog duga, pa ih treba proknjižiti na račun B (dalji razvoj revizije nakon carinskog postupka)
- Strateški plan kontrola Uprave carina
- Kontinuirano izvještavanje o utvrđenim nepravilnostima u sprovođenju inspeksijskih nadzora i provjera, putem mjesečnih izvještaja.
- Izrada izvještaja o zaplijenjenim robama putem OWNERS-a
- Kontinuirana izrada izvještaja o zaplijenama cigareta s opisom otkrivenih slučajeva

3. *Usklađenje sistema otpisa carinskog duga sa članom 17.2 (2) Uredbe vijeća br. 1150/2000 o sprovođenju odluke 2007/436/EZ, EUROATOM o sistemu sopstevnih sredstava Evropskih zajednica, u nadležnosti Direktorata za poreski i carinski sistem obuhvata:*

- Donošenje propisa u smislu usklađivanja sistema otpisa carinskog duga

- Uspostavljanje i primjena sistema Evropske unije za otpis nenaplativih dugova (procedure)
- Analiza pravnog okvira i ostale relevantne dokumentacije
- Izrada Priručnika o sprovođenju postupka otpisa tradicionalnih sopstvenih sredstava i o postupku izvještavanja Evropske komisije u sistemu WOMIS
- Donošenje Uputstva za sprovođenje postupka otpisa tradicionalnih sopstvenih sredstava
- Dostavljanje uputstva svim organizacionim jedinicama Uprave carina, koje će se primjenjivati od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji

4. *Usklađivanje Carinskog zakona sa pravnom tekovinom Evropske unije, u nadležnosti Direktorata za poreski i carinski sistem obuhvata:*

- Usklađivanje nacionalnog Carinskog zakona kojim će se preuzeti odredba člana 220. stav 2. tačka b. Carinskog kodeksa Zajednice
- Usklađivanje nacionalnog Carinskog zakona kojim će se uskladiti odredbe Uredbe sa evropskim carinskim propisima u pogledu visine iznosa do kojih se neće sprovoditi naknadno knjiženje uvozne ili izvozne carine
- Nastavak sprovođenja priprema Uprave carina za sprovođenje antidampinških mjera

5. *Usklađivanje sistema administrativne saradnje u području naplate poreza i drugih javnih davanja sa Direktivom 2010/24/EU i normativno uređenje postupanja sa javnim davanjima nadležnosti Uprave carina, u nadležnosti Direktorata za poreski i carinski sistem obuhvata:*

- Uključivanje javnih davanja iz nadležnosti Uprave carina (carina, akciza i posebnih poreza) u sistem administrativne saradnje u području naplate poreza i drugih javnih davanja

6. *Usklađivanje sistema administrativne saradnje u području naplate poreza i drugih javnih davanja sa Direktivom 2010/24/EU u nadležnosti Direktorata za poreski i carinski sistem obuhvata:*

- Donošenje izmjena i dopuna poreskog zakona u dijelu odredbi o administrativnoj saradnji između država članica evropskih zajednica za područje poreza

III SOPSTVENA SREDSTVA PO OSNOVU POREZA NA DODATU VRIJEDNOST

U nadležnosti **Ministarstva finansija, odnosno Direktorata za poreski i carinski sistem i Poreske uprave, i Uprave za statistiku** definisane su aktivnosti Izračunavanja prosječne ponderisane stope PDV – a, pozitivnih i negativnih naknada, izrada simulacije izvještaja o osnovici za sopstvena sredstva od PDV-a i usklađivanje Zakona o porezu na dodatu vrijednost sa pravnom tekovinom Evropske unije

1. *Izračunavanje prosječne ponderisane stope PDV-a, pozitivnih i negativnih naknada, koje je u nadležnosti Zavoda za statistiku obuhvata*

- Kreiranje Upitnika o strukturi inputa za pravne subjekte iz finansijskog sektora
- Kreiranje Upitnika (prvenstveno za korisnike državnog budžeta - škole, bolnice, dječji vrtići) kako bi se što kvalitetnije mogli odrediti proizvodi s trenutno važećim stopama PDV-a za potrebe izračunavanja prosječne ponderisane stope
- Kreiranje Upitnika o strukturi inputa za fizičke subjekte koji su izvan sistema PDV-a, na nivou koji omogućava primjenu specifičnih stopa PDV-a
- Primjena specifičnih PDV stopa na dovoljno detaljno strukturisane robne grupe prema KPD klasifikaciji za sve rashodne komponente BDP-a: lična potrošnja domaćinstva, potrošnja opšte države i neprofitnih institucija u službi domaćinstva, bruto investicija uključujući zalihe i izvoz

2. *Izrada simulacije izvještaja o osnovici za sopstvena sredstva od PDV-a obuhvata:*

- Prikupljanje, analizu i obradu podataka potrebnih za izradu simulacije Izvještaja o osnovici za sopstvena sredstva od PDV-a, na sljedeći način:

Izračunavanje prosječne ponderisane stope u nadležnosti Poreske uprave u saradnji sa Zavodom za statistiku

Izrada konačne verzije simulacije Izvještaja o osnovici za sopstvena sredstva od PDV-a u nadležnosti Poreske uprave

Slanje konačne verzije simulacije Izvještaja o osnovici za sopstvena sredstva od PDV-a Evropskoj komisiji u nadležnosti Ministarstva finansija – Direkcije za koordinaciju i upravljanje sopstvenim sredstvima Evropske unije, nakon pripremanja izvještaja od strane Poreske uprave

Kontrolne posjete Evropske komisije u nadležnosti Ministarstva finansija – Direkcija za koordinaciju i upravljanje sopstvenim sredstvima Evropske unije u saradnji s kolegama u Misiji Crne Gore u Briselu

Organizacija kontrolnih posjeta s Evropskom komisijom i svim institucijama uključenim u izradu simulacije Izvještaja o osnovici za sopstvena sredstva od PDV-a u nadležnosti Ministarstva finansija – Direkcija za koordinaciju i upravljanje sopstvenim sredstvima Evropske unije

3. *Usklađivanje Zakona o porezu na dodatu vrijednost sa pravnom tekovinom Evropske unije, u nadležnosti Direktorata za poreski i carinski sistem, obuhvata*

Usklađivanje Zakona o porezu na dodatu vrijednost s pravnom tekovinom Evropske unije na području PDV-a i odredbama Direktive Vijeća br. 2006/112/EZ, u saradnji s Evropskom komisijom

IV SOPSTVENA SREDSTVA NA OSNOVU BRUTO NACIONALNOG DOHOTKA

U nadležnosti **Uprave za statistiku** definisane su aktivnosti na usklađivanju BDP – BND koje obuhvataju

- Dostavljanje podataka od nacionalnih računa na zahtjev Eurostat - a u okviru pregovaračkog poglavlja 18: Statistika
- Kontrolu usklađenosti metodologija za izračun podataka u skladu sa Evropskom sistemom državnih računa
- Uključivanje neobuhvata BDP-a („sive ekonomije“) na sve tri strane obračuna BDP-a (proizvodnoj, dohodovnoj i rashodnoj) u tekućim cijenama
- Ažuriranje i dostavljanje Opisa metoda i izvora podataka za obračun BND-a prema dogovoru s Eurostat-om
- Usklađivanje u sklopu EU projekata

V PROTOKOL O POVLASTICAMA I IMUNITETU (PPI)

U nadležnosti **Ministarstva finansija, odnosno Direktorata za poreski i carinski sistem** definisane su aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije koje obuhvata :

1. *Usklađivanje zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije - oslobođenja po direktivi 2008/118/EZ i Uredbe 31/96/EZ, i članu 151. (1) directive Vijeća 2006/112/EZ (PDV)*